

WayScience

5th International Scientific
and Practical Internet Conference

«Mechanisms of Scientific and
Technical Potential Development»

ISBN 978-617-8293-58-1

Editorial board of International Electronic Scientific and Practical Journal «WayScience»
(ISSN 2664-4819 (Online))

The editorial board of the Journal is not responsible for the content of the papers and may not share the author's opinion.

**Mechanisms of Scientific and Technical Potential Development:
Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Internet
Conference, November 13-14, 2025. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine,
279 p.**

ISBN 978-617-8293-58-1

5th International Scientific and Practical Internet Conference "Mechanisms of Scientific and Technical Potential Development" is devoted to ideological content of the issue of providing the world with quality scientific personnel and the results of their effective work.

Topics cover all sections of the International Electronic Scientific and Practical Journal "WayScience", namely:

- public administration sciences;
- philosophical sciences;
- economic sciences;
- historical sciences;
- legal sciences;
- agricultural sciences;
- geographic sciences;
- pedagogical sciences;
- psychological sciences;
- sociological sciences;
- political sciences;
- philological sciences;
- technical sciences;
- medical sciences;
- chemical sciences;
- biological sciences;
- physical and mathematical sciences;
- other professional sciences.

Dnipro, Ukraine – 2025

Content

Akhmedov F.Sh. oglu, Akhiev S.S. oglu, Akperova H.A. kizi A PRIORI ESTIMATE FOR OPERATOR OF THE NONLOCAL BOUNDARY VALUE PROBLEM FOR THE FOURTH ORDER LINEAR MANGERON EQUATION	4
Aluvihara S., Yassin M.F., Pestano-Gupta F., Soren S., Omar M.H., Ikreedeeagh R.R. CLIMATIC CHANGES AND WATER POLLUTION IN HINDU KUSH HIMALAYA (HKH) AND SOUTH ASIAN REGION: A REVIEW	6
Aluvihara S., Hilonga A., Omar M.H., Alam S.F., Ghani A.A., Abdulaali H.H. ADVANCED MICROSCOPIC AND SURFACE ANALYSIS OF A SELECTED SRI LANKAN ANTHILL CLAY VARIETY FOR THE TEXTILE WASTEWATER TREATMENT USES AND ADVANCED APPLICATIONS	7
Aluvihara S., Kalpage C.S., Alam S.F., Bandaranayake P.W.S.K., Bandara W.M.A.T., Hilonga A., Sadeg S. ADVANCED CHARACTERISTICS OF SOME SELECTED EARTH MATERIALS APPLICABLE IN TEXTILE WASTEWATER TREATMENTS BASED UPON THE ADSORPTION	8
Aluvihara S., Kalpage C.S., Bandara W.M.A.T., Ahsan A.G., S. Naseem S. CHARACTERIZATION OF THE CLAY MINERAL COMPOSITION AND NON-CLAY MINERAL COMPOSITION OF A SPECIFIC TYPE OF BRICK CLAY FOUND IN SRI LANKA	10
Aluvihara S., Hilonga A., Omar M.H., Alam S.F., Ghani A.A., Abdulaali H.H. EXPERIMENTATION AND ANALYSIS OF EARTH MATERIALS FOR ADVANCEMENTS IN VARIOUS CHEMICAL AND CATALYTIC APPLICATIONS	11
Aluvihara S., Kalpage C.S., Bandara W.M.A.T., Ghani A.A., Shah S.N., Hilonga A., Sadeg S. CHEMICAL AND STRUCTURAL ANALYSIS OF A SELECTED SRI LANKAN ROOF TILE CLAY VARIETY FOR ENVIRONMENTAL AND INDUSTRIAL APPLICATIONS	12
Aluvihara S., Kalpage C.S., Alam S.F., Bandaranayake P.W.S.K., Bandara W.M.A.T., Hilonga A., Sadeg S., Omar M.H. CHARACTERIZATIONS OF SOME SELECTED SRI LANKAN CLAY SPECIES ON BEHALF OF THE WATER AND WASTEWATER TREATMENTS AND REMOVALS OF PATHOGENS	13
Aluvihara S., Chauhan B.S., Omar M.H., Alam S.F., Hilonga A., Ghani A.A., Baomar J.O. ADVANCED CHARACTERIZATION OF DIFFERENT CLAY VARIETIES AVAILABLE IN SRI LANKA FOR WATER AND WASTEWATER TREATMENTS	15
Aluvihara S., Alam S.F., Omar M.H., Hilonga A., Ghani A.A., Baomar J.O. ADVANCED CHEMICAL AND STRUCTURAL CHARACTERIZATIONS OF A SRI LANKAN BRICK CLAY VARIETY TOWARDS SOME ADVANCED CHEMICAL CATALYTIC APPLICATIONS	16
Aluvihara S., Kalpage C.S., Alam S.F., Omar M.H., Hilonga A., Shah S.N., Ikreedeeagh R.R. DEVELOPMENTS OF SOME SELECTED EARTH MATERIALS AVAILABLE IN SRI LANKA ON BEHALF OF WATER TREATMENT APPLICATIONS	17
Bilokopytova N. THE PRINCIPLE OF <i>WAHDAT AL-WUJÛD</i> AS A META-ETHICAL FOUNDATION OF NOOSPHERIC THINKING	19
Danylenko A.V. STRATEGIC DIRECTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S TRANSPORT INFRASTRUCTURE IN THE POST-WAR RECOVERY	21
Klevan V. IMPACT OF ARMED CONFLICT ON CHILDREN'S RIGHTS IN UKRAINE	23
Perederii S., Pryma V.V. ECONOMIC SCIENCES IN BRIEF	25

Rybak H., Cao Xufan CONCEPTUAL FOUNDATIONS AND APPLIED MECHANISMS FOR DEVELOPING A STRATEGY OF ENTERPRISE ENTRY INTO INTERNATIONAL MARKETS	27
Rybak H., Tan Deci ECONOMIC FOUNDATIONS OF CORPORATE BRAND CREATION AND PROMOTION IN THE GLOBAL MARKET	31
Salovskyi O. GOVERNMENT INNOVATION POLICY IN UKRAINE: A CHRONOLOGICAL PERSPECTIVE ON OFFICIAL DISCOURSE FRAMING	35
Shyrmova T.Y. USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATION	37
Urikova O.M., Mysko Y.M. THEORETICAL FOUNDATIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE FINTECH INDUSTRY IN THE MODERN ECONOMIC ENVIRONMENT	39
Vorobiov Yu.A., Maiorova K.V. INTELLIGENT DECISION SUPPORT SYSTEM FOR THE SELECTION OF FIXED-WING UNMANNED AERIAL VEHICLES	42
Zhubatkanov K. WEAPONS OF NOMADS FROM THE SAKS TO THE KAZAKH HEROES	44
Адаменко В.В. ДОСТАТНІСТЬ ТА ЗНАЧУЩІСТЬ ВИТРАТ НА ІННОВАЦІЇ В УКРАЇНІ	47
Банях С.В. РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКИХ НАВИЧОК УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ: ВІД ШКІЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ДО НАУКОВИХ ПРОЄКТІВ	50
Береза Р.П. ПЕДАГОГІЧНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	52
Бец Ю.І., Лисюк Б.О. СЕМАНТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ ВІЙСЬКОВИХ АБРЕВІАТУР В АНГЛО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ	54
Бєлий І.І. КЛАСИФІКАЦІЯ ПРОБЛЕМ ЗАПРОВАДЖЕННЯ АВТЕНТИФІКАЦІЇ ТА АВТОРИЗАЦІЇ В ІoT-СЕРЕДОВИЩІ	57
Білан С.О. СОЦІАЛЬНА РЕІНТЕГРАЦІЯ ПІДЛІТКІВ ЗІ СТАТУСОМ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У НОВІ СУСПІЛЬНІ РЕАЛІЇ	60
Бородій М. РОЛЬ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВИСОКОЇ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ	62
Буровіньких А.С., Соляник Д.В. ЧЕРЛДІНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	65
Василенко О.М. КОРПОРАТИВНІ ПРАКТИКИ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ У ХІМІЧНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ	68
Вашук Т.І., Крайчук О.В. МОДЕЛЬ АКСІОМАТИЧНОЇ ТЕОРІЇ ЦІЛИХ ЧИСЕЛ	71
Вдовиченко Г.В. ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ КНУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА: ДО 35-РІЧЧЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОСТУПУ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ (90-І РР. ХХ СТ. – ПЕРША ЧВЕРТЬ ХХІ СТ.)	75
Веред А.В. ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОКОНТЕНТУ ЯК ЕФЕКТИВНОГО ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ НАВЧАННЯ МОЛОДИХ КУХАРІВ АВТЕНТИЧНИМ КУЛІНАРНИМ ТЕХНІКАМ	79
Виноградова З.Я. РОЗРОБКА ТА АПРОБАЦІЯ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ СПОРТУ	81
Вихованець В.Я. ШКОДОЧИННІСТЬ БУР'ЯНІВ ТА ЗАХОДИ ЗАХИСТУ ПОСІВІВ РІПАКУ ОЗИМОГО В УМОВАХ ПРИКАРПАТТЯ	83
Вишневська Н.О., Назаренко А.С. АНАЛІЗ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ВОДІЇВ У ДЕРЖАВАХ-ЧЛЕНАХ НАТО ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЙОГО РЕЗУЛЬТАТІВ В УКРАЇНІ	85

Голота Н.П. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ	87
Гончаренко А.М., Дятленко Н.М., Пасічник А.А. ПАРТНЕРСТВО У СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДНИКІВ	90
Гоняна К.В., Шевченко О.В. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ВІДКРИТОСТІ ІНФОРМАЦІЇ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	93
Горбач А.І. МАЛОВІДОМЕ ДЖЕРЕЛО З ВИВЧЕННЯ МІНЕРАЛЬНО-СІРОВИННОЇ БАЗИ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ У ХХ СТ.	95
Горячев Є. ІНТЕГРОВАНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМ ESG ТА ЇХ ВПЛИВУ НА КОРПОРАТИВНІ ПОКАЗНИКИ ПІДПРИЄМСТВ	97
Гуменюк В.В. АКТУАЛІЗАЦІЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ ЯК ОСНОВА ПОЛІТИКИ, ЗАСНОВАНОЇ НА ДОКАЗАХ	99
Демчук Т.П. СУЧАСНІ НАУКОВІ ПОГЛЯДИ НА ЗМІСТ КАТЕГОРІЇ «ФРУСТРАЦІЙНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ»	101
Демянчук І.О., Сидорчук І.О. ІНТЕГРАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ 3D-ДРУКУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ІНЖЕНЕРНОГО МИСЛЕННЯ	104
Дуб А.М. МОДЕЛЬ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ	107
Дульська І. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК БАЗИС ТЕХНОЛОГІЧНОГО ВЕКТОРУ РОЗВИТКУ ВОЄННИХ ТА ПОВОЄННИХ ЕКОНОМІКИ ТА СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ	109
Еш С.М. РОЛЬ ВВП-ВАРИАНТІВ У ФІНАНСОВІЙ СТАБІЛЬНОСТІ КРАЇНИ	113
Заремба Н.А. ОЦІНКА НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМ ОСОБАМ З ІНВАЛІДНІСТЮ	116
ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ПЕРЕКЛАДУ САТИРИЧНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ТВОРІ ДЖОРДЖА ОРВЕЛЛА «1984»	118
Касьяненко І.В., Трикоза О.В. НАДІЙНІСТЬ І ЗАЛИШКОВИЙ РЕСУРС ЗВАРНИХ З'ЄДНАНЬ ПАРОПРОВОДІВ ТЕС	120
Кільдішев В.Й., Стецюра Р.С. ДОСЛІДЖЕННЯ АУДИТУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЗА ДОПОМОГОЮ ОС KALI LINUX	122
Кокорєва О.В., Осадча А.О. НЕМАТЕРІАЛЬНІ МЕТОДИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ	125
Колесник Т.В., Киричко М.Г. ВИЗНАЧЕННЯ ФЕНОТИПУ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ У ЧОЛОВІКІВ З ОЖИРІННЯМ ЗАЛЕЖНО ВІД РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ	128
Корж А.М., Семенець О.О., Коровіва В.А. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ДІСВИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	132
Кравченко М.О. МОБІЛЬНИЙ ЗАСТОСУНОК ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО СУПРОВОДУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ	136
Крижанівський Д.В., Радовенчик Я.В. ЗАСТОСУВАННЯ МАТЕРІАЛІВ З КАПЛЯРНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ ДЛЯ ВИДАЛЕННЯ З ВОДИ ЗАБРУДНЮЮЧИХ КОМПОНЕНТІВ	139
Кульбаба Т. МОВНА ПІДГОТОВКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ	141
Кульбаба Т. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО НАВЧАНЬ ЗА КОРДОНОМ - МОВНИЙ АСПЕКТ	144
Ляшук С.О. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ ВЕТЕРАНІВ ПІСЛЯ ТРАВМАТИЧНИХ БОЙОВИХ ПОДІЙ	147

Мареніченко В.В. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	149
Марченко М.П. ТРАДИЦІЙНА СИСТЕМА ВИРОЩУВАННЯ ТА ПРИРОДНА КОРМОВА БАЗА ДЛЯ ТОВСТОЛОБИКА	152
Матвійчук Р.В. СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ	154
Михайлишин М.В., Приймак І.І. ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА ДЕРЖАВНОГО СТРАХОВОГО НАГЛЯДУ В УКРАЇНІ	158
Мухіна Г.В. ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРОГРАМ ПІДТРИМКИ ПРАЦІВНИКІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ	161
Нестерова Т.П. ТВОРЧИЙ СВІТ ПРИРОДИ: АРТ-ТЕРАПІЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ	163
Павлишин О.В. ГЛОБАЛЬНІ РИЗИКИ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ХХІ СТ. У КОНТЕКСТІ ПОШУКУ МЕХАНІЗМІВ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ	165
Падюк І.В., Зелена Л.Д. ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ТЕХНІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ САПР AUTODESK INVENTOR	169
Пиголенко І.В., Пиголенко Ю.А. РОЛЬ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	172
Пількевич І.А., Омельчук І.А., Мірошніченко С.І. СПОСІБ СТАБІЛІЗАЦІЇ КУРСОВОЇ СТІЙКОСТІ БЕЗЕКАПАЖНИХ НАЗЕМНИХ КОМПЛЕКСІВ	175
Понюмаренко Т.О., Павлюк А.А. ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННОГО ДОСВІДУ МОРАЛЬНИХ ВЧИНКІВ У ДІТЕЙ ТРЕТЬОГО РОКУ ЖИТТЯ В СПІЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ З ОДНОЛІТКАМИ ТА ДОРОСЛИМИ	178
Прокопенко Е.В. МОДЕЛЮВАННЯ ВИНИКНЕННЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ СИТУАЦІЙ ПІД ЧАС МЕХАНІЗОВАНИХ РОБІТ	181
Пуськов О.М. АЦЕНОКУМАРОЛ: ВПЛИВ НА РІСТ І МЕТАСТАЗУВАННЯ КАРЦИНОМИ ЛЕГЕНЬ ЛЬОУС ТА СЕРЕДНЮ ТРИВАЛІСТЬ ЖИТТЯ	184
Рибалкіна В.О. АНТРОПОНІМІКОН ПОЕЗІЇ МАКСИМА КРИВЦОВА	187
Ружницька А.В. ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНИХ І ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДІВЧАТ У ПОЗАШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ: ТРАДИЦІЇ І СУЧАСНІ ПІДХОДИ	189
Рушай А.К., Зборовський О.М. ПОКРОКОВЕ ЛІКУВАННЯ СЕПТИЧНИХ НЕЗРОЩЕНЬ ВЕЛИКОГОМІЛКОВОЇ КІСТКИ	192
Савич Д.В. МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ЕТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕОРІЇ ЧЕРГ	195
Сидоренко О.В., Гасв В.В. ТЕХНОЛОГІЯ ОЧИЩЕННЯ ВОДИ ПИТНОЇ З ВИКОРИСТАННЯМ БІОСОРБЕНТІВ	197
Сидоренко О.В., Матвієнко М.Г. ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ВИКЛИКИ	199
Синіцька Н.В., Гарбарук В.С. МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ ДОПОМІЖНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ПРИ РОЗВ'ЯЗУВАННІ ЗАДАЧ	202
Соловей М.В. ЗАВДАННЯ, ЗАСОБИ, МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ БАТЬКІВЩИНОЮ	204
Солодовський А.М. УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМИ ЗНАННЯМИ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ РЕСУРС РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ РИТЕЙЛ-КОМПАНІЙ	207
Судак О.Р. РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОЇ АНАЛІТИКИ У ВДОСКОНАЛЕННІ ТОВАРНОГО АСОРТИМЕНТУ	211
Сук П.Л. ОБЕРНЕНИЙ МЕТОД АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ОСНОВІ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ РОБІТ	213
Терещук М.О., Хохлова Д.С. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ХХІ СТОЛІТТЯ ЧЕРЕЗ STEM-АКТИВНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	218

Тимків Н.В., Шашко В.О. ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІМПЕРАТИВ ІННОВАЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ	220
Траченко М.Ю. ВПЛИВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ НА ЗМІНИ В ЗОВНІШНІЙ ТА БЕЗПЕКОВІЙ ПОЛІТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	222
Трус О.М. БІОІНЖЕНЕРНІ РІШЕННЯ ДЛЯ ФІТОЗОНИ ОЧИЩЕННЯ ДОЩОВИХ СТОКІВ	225
Усік І.С. РОЗВИТОК СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	228
Фаріон А.В., Гоцуляк Н.С. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ЧИННИКА ПОДОЛАННЯ КОНФЛІКТІВ У СІМЕЙНИХ СТОСУНКАХ	232
Філіпішина Л.М., Арбуз Н. ВДОСКОНАЛЕННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ДІЯЛЬНОСТІ ФІРМИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	235
Філіпішина Л.М., Манзюк К. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА: АНАЛІЗ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ	237
Філіпішина Л.М., Польовий В. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	239
Філіпішина Л.М., Пятацький О. МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА	241
Холявкіна Т.В. АВТОМАТИЗАЦІЯ УЗГОДЖЕННЯ ЧАСУ ЗУСТРІЧЕЙ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ СИСТЕМ	244
Чайка П.Ю., Єфіменко А.Ю. ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ГЛОБАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ	247
Чумак Л.І., Бровченко К.А., Корженевський В.В. РОЗРОБКА ІМІТАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ПРОЦЕСУ ПЕРЕМІШУВАННЯ КОМПОНЕНТІВ БЕТОННОЇ СУМІШІ	249
Шагала Л.Б., Бєльдей Н.М. ВІДТВОРЕННЯ ОНОМАСТИЧНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛОМОВНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАННЯХ	253
Шовкалюк М.М., Дорошкевич В.О. РОЗРОБКА КОНЦЕПЦІЙ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ УЧАСТІ ГРОМАД У ПРОЄКТАХ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ	256
Шупель М.Р., Чухліб А.В. ІНФОГРАФІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ	258
Юліні М.А., Албул А. СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ АНАЛІТИКИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА	260
Юліні М.А., Якушева Ю. ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПРОЄКТОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ	262
Якубович Н.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ БЛОКЧЕЙНОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНІСТЬ СУЧАСНИХ УСТАНОВ	265
Яровий О.О. АНАЛІЗ ТА РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ НАВЧАЛЬНОЇ ПЛАТФОРМИ MOODLE	267
Ясіньський В.В., Гринів Т. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	271
Ясіньський В.В., Мазур А. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	273

ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННОГО ДОСВІДУ МОРАЛЬНИХ ВЧИНКІВ У ДІТЕЙ ТРЕТЬОГО РОКУ ЖИТТЯ В СПІЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ З ОДНОЛІТКАМИ ТА ДОРОСЛИМИ

Пономаренко Т.О.

доктор педагогічних наук
професор, професор кафедри дошкільної освіти
Факультет педагогічної освіти
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
+38 050-150-31-99; ponomarenko.tet5@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-6801-0403>

Павлюк А.А.

студентка другого (магістерського)
рівня вищої освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта
Факультет педагогічної освіти
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
+38 063-155-93-50; aapavliuk.fpo24m@kubg.edu.ua

Формування досвіду моральних учинків у дітей третього року життя є одним із основоположних чинників їх розвитку. Саме на означеному відтинку дитинства формуються первинні моральні орієнтири, які згодом зумовлюють особливості способів діяльності, поведінки, вчинків, ставлення до інших людей. Третій рік життя дитини визначається високою сприйнятливістю до соціально схвалюваних впливів, тож застосування педагогічно доцільного психолого-педагогічного супроводу забезпечує поступове формування основ її гуманістичних цінностей, досвіду моральних вчинків.

Важливою складовою означеного процесу є організація спільної діяльності дітей з однолітками та дорослими. Саме взаємодія дітей у мікросоціумі є ефективним засобом формування їх моральних якостей, оскільки у взаємодії з дорослими та однолітками вони набувають досвіду співчуття, співпереживання, взаєморозуміння та взаємодопомоги. Спільні форми активності сприяють формуванню здатності дотримуватися соціально прийнятних правил, враховувати інтереси інших та узгоджувати власні дії із завданнями спільної діяльності. Саме у спільній діяльності відбувається поступове перетворення зовнішніх вимог у внутрішні моральні переконання дитини, мотиви її моральних вчинків, досвід моральної діяльності.

Водночас проблема формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей третього року життя в спільній діяльності з однолітками та дорослими залишається актуальною, недостатньо дослідженою.

Тож мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей третього року життя в спільній діяльності з однолітками та дорослими.

Основними завданнями дослідження визначено: дослідити теоретико-методичні основи формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей третього року життя в спільній діяльності з однолітками та дорослими; виявити критерії, показники, схарактеризувати рівні розвитку первинного досвіду моральних вчинків у дітей третього року життя в спільній діяльності з однолітками та дорослими; визначити й обґрунтувати зміст та особливості формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей третього року життя в спільній діяльності з однолітками та дорослими; експериментально дослідити ефективність формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей означеного віку у спільній діяльності з однолітками та дорослими.

Об'єктом дослідження є формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей третього року життя в спільній діяльності з однолітками та дорослими. Предмет дослідження – методика формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей третього року в спільній діяльності з однолітками та дорослими.

Уточнено сутність і взаємозв'язок основних понять дослідження та особливості формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей раннього віку в спільній діяльності з однолітками та дорослими.

У межах дослідження первинний досвід моральних вчинків дітей третього року життя визначаємо як початковий рівень засвоєння дитиною практичних форм моральної поведінки, що проявляються у взаємодії з дорослими та однолітками. Він поєднує в собі мотиваційні спонукання, емоційні переживання, елементарні знання про «правильне» і «неправильне», а також безпосередні дії, які є першими кроками до усвідомленої моральної регуляції поведінки.

Аналіз наукових джерел свідчить, що підходи до визначення змісту поняття «спільна діяльність дітей раннього віку з однолітками та дорослими» є різновекторними. Соціально-орієнтований підхід акцентує увагу на ролі спільної діяльності як засобу соціалізації й оволодіння моральними нормами; комунікативний – підкреслює значення мовленнєвої взаємодії, узгодження дій і розвитку здатності до співпереживання; діяльнісно-практичний – розглядає спільну діяльність як включення дитини в різні види активності, в процесі яких засвоюються моральні правила та моделі поведінки. У нашому дослідженні ми розглядаємо спільну діяльність як педагогічно доцільну організацію взаємодії дитини з дорослими та однолітками, що забезпечує формування основ її моральних вчинків шляхом наслідування, співпереживання та узгодження дій.

Особливості дітей третього року життя зумовлюють сприятливі умови для формування первинного досвіду їх моральних вчинків. В означеному віці зростає потреба у спілкуванні з дорослими та проявляється інтерес до однолітків; динамічно розвивається мовлення, що дозволяє дитині певним чином комунікувати, взаємодіяти, домовлятися, висловлювати власні бажання; формується самосвідомість, яка дає змогу розрізняти власне «я» та інших людей; посилюється емоційна чутливість і здатність до співпереживання, що становить підґрунтя для розвитку моральних почуттів. Наслідування дорослим стає провідним механізмом засвоєння моральних норм, гра стає основним видом діяльності, в якій дитина реалізує свої первинні моральні вчинки – допомагає, ділиться іграшками, дотримується певних соціальних правил. Тож третій рік життя є сензитивним періодом для становлення первинного досвіду моральних вчинків.

На констатувальному етапі експерименту було визначено критерії (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний), показники, схарактеризовано рівні розвитку первинного досвіду моральних вчинків у дітей раннього віку в спільній діяльності з однолітками та дорослими. Доведено, що рівень та особливості досліджуваного досвіду зумовлюють необхідність здійснення експериментально-педагогічної діяльності щодо його формування, удосконалення.

У межах формувального етапу експерименту застосовувались такі форми та методи формування первинного досвіду моральних вчинків: читання, розповідання художніх творів, казок, віршів; ситуацій-розповіді; розповіді вихователя про своє дитинство, про особливості людських взаємин; малі фольклорні літературні форми (забавлянки, потішки, примовки, приказки, прислів'я, загадки, скороговки); діалоги, полілоги, бесіди про людей, особливо про рідних та знайомих; приклади моральної поведінки дітей, дорослих, літературних героїв; спостереження; розглядання ілюстрацій; ігрові вербальні ситуації («Лялька плаче, дізнайся чому? Заспокой ляльку»; «Що подаруємо зайчику в День народження?»; «Що вміють робити руки дорослих у дитячому садку?»; «Лялька Марійка застудилась, їй потрібно лікувати»; «Розвесели сумного папуго»; ігри-заняття «Мої найрідніші люди»; «Ввічливі слова»; «Давайте знайомитись»; «Посварилися – помирилися»; спілкування на теми «Хто живе у вашій сім'ї»; «Розкажи, як звуть вихователя, маму, тата, братика, сестричку, дідуся,

бабусю?»; «Як ведмедик з Марійкою гралися?»; доручення; екскурсії в межах ЗДО; бесіди з членами родини; спільні свята, в яких беруть участь педагоги, батьки, діти; вербальні й реальні ситуації морального вибору; створення «куточків доброго настрою»; складання книжок про кожну дитину тощо.

Результати контрольного етапу експерименту засвідчили, що розроблена й упроваджена експериментально-педагогічна діяльність в умовах закладу дошкільної освіти з формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей раннього віку в спільній діяльності з однолітками та дорослими є ефективною, що зумовлює доцільність її впровадження в практику освіти дітей.

Висновки. Досліджено теоретико-методичні засади формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей третього року життя в спільній діяльності з однолітками та дорослими; виявлено критерії, показники, схарактеризовано рівні розвитку первинного досвіду їх моральних вчинків; обґрунтовано зміст формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей раннього віку в спільній діяльності з однолітками та дорослими та підтверджено ефективність його формування; за результатами експерименту розроблено методичний посібник «Формування первинного досвіду моральних вчинків у дітей раннього віку в спільній діяльності з однолітками та дорослими».